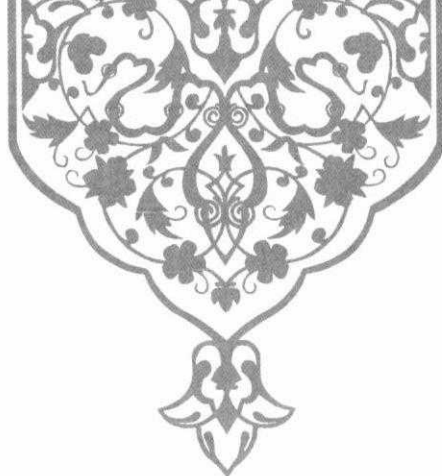




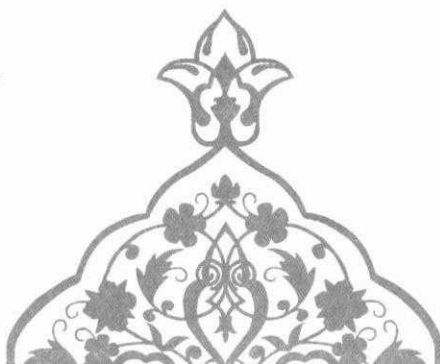
دویست گفتار

قرآنی

شامل بیش از هزار پند

حکمت و نکته از قرآن کریم

علی مراد سعیدی



سرشناسه: سعیدی، مرادعلی، ۱۳۴۴-
 عنوان و نام پدیدآور: دویست گفتار قرآنی: (شامل بیش از هزار پند، حکمت و نکته از
 قرآن کریم)/علی مراد سعیدی.
 مشخصات نشر: قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۲۶۸ص.
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: قرآن-- بررسی و شناخت
 موضوع: Qur'an -- Surveys
 رده بندی کنگره: BP۶۵/۳
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۰۶۱۶۹

انتشارات زائر



دویست گفتار قرآنی

تألیف: علی مراد سعیدی

چاپ و نشر: انتشارات زائر

نوبت و سال چاپ: اول / ۹۸

صفحه آرای: محسن زند - مصطفی پاکنیا

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹ - ۵۱۹ - ۱۸۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸

دفتر مرکزی: قم / میدان شهداء / انتشارات زائر

نمایشگاه دائمی کتاب: حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (ع)

صحن صاحب الزمان (عج)

فاکس: ۳۲۹۴۱۹۴۲

تلفن: ۳-۳۲۹۴۰۸۵۱

در تلگرام با ما به روز باشید: @entesharatzaierqom

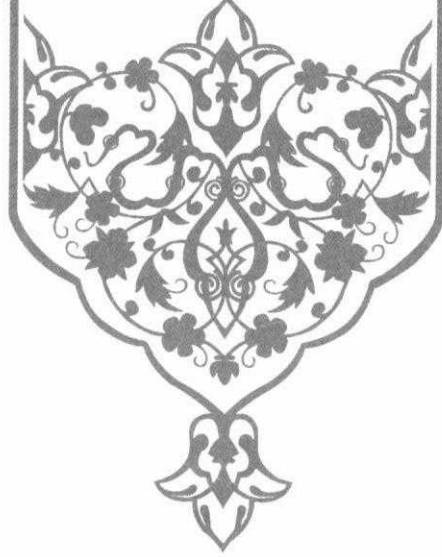


* حق چاپ محفوظ است *

۵۰۰
۱
۲۶۸
زلال کرب



www.ketab.ir



﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾

تقديم به:

سرور جوانان اهل بهشت

امام حسن و امام حسین (علیہ السلام)

فهرست مطالب

۱۶

بخش اول: پندها و حکمت‌های قرآن

گفتار اول: در باب «بسم الله» و ذکر نام خدا ۱۹

گفتار دوم: آبادانی و آبادساختن ۲۰

گفتار سوم: اتحاد و یکپارچگی ۲۲

گفتار چهارم: اجازه گرفتن؛ آداب و شرایط آن ۲۳

گفتار پنجم: اجتناب و پرهیزکاری ۲۶

گفتار ششم: احترام و ادب ۲۸

گفتار هفتم: احسان و نیکی کردن ۲۹

گفتار هشتم: اخلاص ۳۲

گفتار نهم: آزار و اذیت ۳۵

گفتار دهم: ازدواج ۳۶

گفتار یازدهم: استغفار ۳۷

- گفتار دوازدهم: استقامت ۴۰
- گفتار سیزدهم: اسراف، تبذیر و ضایع کردن اموال ۴۱
- گفتار چهاردهم: اسلام ۴۴
- گفتار پانزدهم: اصلاح و آشتی ۴۶
- گفتار شانزدهم: اطاعت از خدا و پیامبر ۴۷
- گفتار هفدهم: امتناع از نیازمندی‌های دیگران ۴۹
- گفتار هجدهم: اعراض از جاهلان ۵۰
- گفتار نوزدهم: استنداری ۵۱
- گفتار بیستم: امر به معروف و نهی از منکر ۵۱
- گفتار بیست و یکم: امیدواری و ناامیدی ۵۲
- گفتار بیست و دوم: انسان ربّانی ۵۳
- گفتار بیست و سوم: ان شاء الله گفتن ۵۳
- گفتار بیست و چهارم: انعکاس و اطلاع خبرها به صاحبان امر ۵۴
- گفتار بیست و پنجم: انفاق و صدقه ۵۵
- گفتار بیست و ششم: آوارگی ۶۰
- گفتار بیست و هفتم: ایمان به خدا، پیامبر و کتابهای آسمانی ۶۱
- گفتار بیست و هشتم: باقیات الصالحات ۶۳
- گفتار بیست و نهم: بحث و مجادله ۶۳
- گفتار سی ام: بخل و بخیل ۶۵
- گفتار سی و یکم: بدگویی کردن و بد زبانی ۶۶

- گفتار سی و دوم: برخورد با کافران و مشرکان ۶۷
- گفتار سی و سوم: بهره نیک از دنیا بردن ۶۸
- گفتار سی و چهارم: پاداش عمل ۶۹
- گفتار سی و پنجم: پرسش و پاسخ ۷۰
- گفتار سی و ششم: پسر خوانده ها ۷۲
- گفتار سی و هفتم: پناه بردن به خدا ۷۳
- گفتار سی و هشتم: پند، موعظه و تذکر ۷۴
- گفتار سی و نهم: پوشش، لباس و حجاب ۷۵
- گفتار چهارم بیرونی از نیکان ۷۶
- گفتار چهل و یکم: تحقیق و تبحر ۷۷
- گفتار چهل و دوم: تعاون و همکاری ۷۸
- گفتار چهل و سوم: تعدی و تجاوز ۷۸
- گفتار چهل و چهارم: تقوا و پرهیزکاری ۷۹
- گفتار چهل و پنجم: تقیه کردن ۸۰
- گفتار چهل و ششم: تکلیف ۸۰
- گفتار چهل و هفتم: تکیه گاه و اعتماد ۸۱
- گفتار چهل و هشتم: تواضع و فروتنی ۸۱
- گفتار چهل و نهم: توبه و انابه ۸۲
- گفتار پنجاه: توکل ۸۵
- گفتار پنجاه و یکم: تهمت، افترا و بهتان ۸۷

- گفتار پنجاه و دوم: جاسوسی و تجسس ۸۹
- گفتار پنجاه و سوم: جمع آوری اعمال ۸۹
- گفتار پنجاه و چهارم: جهاد ۹۰
- گفتار پنجاه و پنجم: حسنات و نیکی ها ۹۵
- گفتار پنجاه و هفتم: حلال و حرام ۹۶
- گفتار پنجاه و هشتم: خدا را از قرآن بشناسیم ۹۶
- گفتار پنجاه و نهم: اوامر الهی ۱۰۱
- گفتار شصتم: اراده خدا ۱۰۷
- گفتار شصت و یکم: اعمال خدا ۱۰۹
- گفتار شصت و دوم: تسبیح خدا ۱۱۵
- گفتار شصت و سوم: حکم و داوری خدا ۱۱۷
- گفتار شصت و چهارم: حکومت و فرمانروایی خدا ۱۱۸
- گفتار شصت و پنجم: سنت الهی ۱۱۹
- گفتار شصت و ششم: عدل الهی ۱۲۰
- گفتار شصت و هفتم: علم خدا ۱۲۰
- گفتار شصت و هشتم: عطای خداوند ۱۲۳
- گفتار شصت و نهم: وعده خدا ۱۲۴
- گفتار هفتادم: هدایت خدا ۱۲۵
- گفتار هفتاد و یکم: یاد خدا ۱۲۶
- گفتار هفتاد و دوم: خسران و زیان ۱۲۸

۱۲۸	گفتار هفتاد و سوم: خیانت و خیانتکاران
۱۲۹	گفتار هفتاد و چهارم: دشنام و ناسزا گفتن
۱۲۹	گفتار هفتاد و پنجم: دروغ‌گویی
۱۳۰	گفتار هفتاد و ششم: دعا‌های قرآن
۱۳۳	گفتار هفتاد و هفتم: رازداری
۱۳۴	گفتار هفتاد و هشتم: راع و ساجد بودن
۱۳۵	گفتار هفتاد و نهم: ربا و رباخواری
۱۳۶	گفتار هشتاد: رنگ خدایی داشتن
۱۳۷	گفتار هشتاد و یک: روزه گرفتن
۱۳۷	گفتار هشتاد و دوم: روزی حلال و پاک
۱۳۹	گفتار هشتاد و سوم: ریاکاری و خودستایی
۱۴۰	گفتار هشتاد و چهارم: زاد و توشه
۱۴۰	گفتار هشتاد و پنجم: ساخت و سازهای عبث
۱۴۲	گفتار هشتاد و ششم: سبقت در خیرات
۱۴۲	گفتار هشتاد و هفتم: سر پیچی و نافرمانی خدا
۱۴۲	گفتار هشتاد و هشتم: سلام گفتن
۱۴۳	گفتار هشتاد و نهم: شب‌زنده‌داری و تهجد
۱۴۵	گفتار نود: شرک
۱۴۷	گفتار نود و یک: شکرگزاری
۱۴۹	گفتار نود و دو: شهید و شهادت

- گفتار نود و سه: شیطان ۱۵۱
- گفتار نود و چهارم: صبر و شکیبایی ۱۵۳
- گفتار نود و پنج: صلوات ۱۵۵
- گفتار نود و ششم: صراط مستقیم ۱۵۵
- گفتار نود و هفتم: طغیان و سرکش ۱۵۷
- گفتار نود و هشتم: طمع و ورزی ۱۵۸
- گفتار نود و نهم: ظن و گمان ۱۵۹
- گفتار صد: عرینها ۱۵۹
- گفتار یکصد و یکم: عدالت ۱۶۴
- گفتار صد و دوم: عده طلاق ۱۶۵
- گفتار صد و سوم: عزت نفس ۱۶۵
- گفتار صد و چهارم: عفو و گذشت ۱۶۶
- گفتار صد و پنجم: علم ۱۶۷
- گفتار یکصد و ششم: عمل ۱۶۸
- گفتار یکصد و هفتم: عهد و پیمان ۱۷۰
- گفتار یکصد و هشتم: غرور و تکبر، فخر و مباهات ۱۷۱
- گفتار یکصد و نهم: غیبت ۱۷۱
- گفتار یکصد و دهم: فتنه‌ها ۱۷۲
- گفتار یکصد و یازدهم: فحشا و منکرات ۱۷۳
- گفتار یکصد و دوازدهم: فساد و تبهکاری ۱۷۵

گفتار یکصد و سیزدهم: فقیران و بیچارگان	۱۷۵
گفتار یکصد و چهاردهم: قتل نفس	۱۷۷
گفتار صد و پانزدهم: قرآن	۱۷۸
گفتار یکصد و شانزدهم: قرض الحسنه	۱۸۶
گفتار یکصد و هفدهم: قسم خوردن	۱۸۹
گفتار صد و هجدهم: قصاص	۱۹۰
گفتار صد و نوزدهم: قضاوت و داوری	۱۹۰
گفتار صد و بیستم: قصص الهی	۱۹۲
گفتار یکصد و بیست و یکم: قطع رحم	۱۹۲
گفتار صد و بیست و دوم: قیامت	۱۹۳
گفتار صد و بیست و سوم: کفین کردن	۱۹۷
گفتار صد و بیست و چهارم: کیل و سرازو	۱۹۸
گفتار صد و بیست و پنجم: گفتار نیک و طریق سخن گفتن	۱۹۹
گفتار صد و بیست و ششم: گواهی و شهادت دادن	۲۰۲
گفتار یکصد و هفتم: مال اندوزی و دنیا طلبی	۲۰۴
گفتار یکصد و هشتم: مجالست و دوستی	۲۰۵
گفتار صد و نهم: منت گذاری	۲۰۸
گفتار یکصد و سی ام: مشورت	۲۰۹
گفتار یکصد و سی و یکم: مواظبت از خویشان	۲۰۹
گفتار صد و سی دوم: میانه روی و اعتدال	۲۱۰

- گفتار صد و سی و سوم: نجوا و درگوشی حرف زدن..... ۲۱۰
- گفتار صد و سی و چهارم: نذر..... ۲۱۱
- گفتار یکصد و سی و پنجم: نماز و آداب و شرایط آن..... ۲۱۱
- گفتار صد و سی و هشتم: نماز جمعه..... ۲۱۵
- گفتار صد و سی و هفتم: با وسیله به درگاه خدا رفتن..... ۲۱۶
- گفتار صد و سی و هشتم: وصیت نامه..... ۲۱۷
- گفتار صد و سی و نهم: هوای نفس..... ۲۱۸
- گفتار صد و چهل و یکم: یادآوری نعمت ها..... ۲۱۸
- گفتار صد و چهل و یکم: یتیم خواری..... ۲۲۰

بخش دوم: نکته های قرآنی

- گفتار یکصد و چهل و دوم: اجل..... ۲۲۳
- گفتار یکصد و چهل و سوم: احزاب و گروه ها..... ۲۲۴
- گفتار یکصد و چهل و چهارم: آرامش قلبی..... ۲۲۵
- گفتار یکصد و چهل و پنجم: آزمایش و امتحان الهی..... ۲۲۵
- گفتار یکصد و چهل و هشتم: آسمان..... ۲۲۶
- گفتار یکصد و چهل و هفتم: آفرینش..... ۲۲۷
- گفتار صد و چهل و هشتم: امت واحد..... ۲۲۷
- گفتار یکصد و چهل و نهم: انسان..... ۲۲۸
- گفتار یکصد و پنجاهم: بازگشت امور..... ۲۳۳

- گفتار یکصد و پنجاه و یکم: عباد الرحمن ۲۳۴
- گفتار یکصد و پنجاه و دوم: بصیرت ۲۳۵
- گفتار یکصد و پنجاه و سوم: پادشاهان ۲۳۶
- گفتار یکصد و پنجاه و چهارم: پیامبر از جنس ساکنان زمین ۲۳۶
- گفتار یکصد و پنجاه و پنجم: تفاوت ادیان در پیشگاه خدا ۲۳۷
- گفتار یکصد و پنجاه و ششم: تلاش و کوشش ۲۳۷
- گفتار یکصد و پنجاه و هفتم: جن ۲۳۸
- گفتار یکصد و پنجاه و هشتم: جنود الهی ۲۳۸
- گفتار یکصد و پنجاه و نهم: جنم ۲۳۹
- گفتار یکصد و شصت و چهارم: چار پادشاه ۲۴۰
- گفتار یکصد و شصت و یکم: خلیفه خدا ۲۴۱
- گفتار یکصد و شصت و دوم: خواب ۲۴۱
- گفتار یکصد و شصت و سوم: دانشمندان ۲۴۱
- گفتار یکصد و شصت و چهارم: سرپرست و دوست حق تعالی ۲۴۲
- گفتار یکصد و شصت و پنجم: مَوَدَّتِ اهل بیت (علیهم السلام) ۲۴۲
- گفتار یکصد و شصت و ششم: دهریون ۲۴۳
- گفتار یکصد و شصت و هفتم: دین و دینداری ۲۴۳
- گفتار یکصد و شصت و هشتم: ذکر ۲۴۴
- گفتار یکصد و شصت و نهم: رجعت ۲۴۵
- گفتار یکصد و هفتادم: رستگاران ۲۴۵

- گفتار یکصد و هفتاد و یکم: رنج و سختی ۲۴۶
- گفتار یکصد و هفتاد و دوم: زمین و کوه‌ها ۲۴۶
- گفتار یکصد و هفتاد و سوم: زن و فرزند ۲۴۷
- گفتار یکصد و هفتاد و چهارم: شاعران ۲۴۷
- گفتار یکصد و هفتاد و پنجم: شب و روز ۲۴۷
- گفتار یکصد و هفتاد و ششم: شب قدر ۲۴۸
- گفتار یکصد و هفتاد و هفتم: شفاعت ۲۴۸
- گفتار یکصد و هفتاد و هشتم: شهادت اعضا و جوارح ۲۵۰
- گفتار یکصد و هفتاد و نهم: شهرها و آبادی‌ها ۲۵۰
- گفتار یکصد و هشتادم: صابران ۲۵۱
- گفتار یکصد و هشتاد و یکم: عمل و خیرات آن ۲۵۱
- گفتار یکصد و هشتاد و دوم: فیء ۲۵۱
- گفتار یکصد و هشتاد و سوم: کافران ۲۵۲
- گفتار یکصد و هشتاد و چهارم: گمراهان ۲۵۴
- گفتار یکصد و هشتاد و پنجم: مجازات و مواخذة ۲۵۵
- گفتار یکصد و هشتاد و ششم: مجرم‌ان و گنهکاران ۲۵۵
- گفتار یکصد و هشتاد و هفتم: ماه و خورشید، ستارگان و کهکشانها ۲۵۵
- گفتار یکصد و هشتاد و هشتم: ولایت مردان ۲۵۶
- گفتار یکصد و هشتاد و نهم: مثل‌های قرآن ۲۵۶
- گفتار یکصد و نودم: مرگ و موت ۲۵۷

۲۵۷	گفتار یکصد نود و یکم: مسجد.....
۲۵۸	گفتار یکصد و نود دوم: مصیبت و بلا.....
۲۵۹	گفتار یکصد نود و سوم: مظلوم و ستم‌دیده.....
۲۵۹	گفتار یکصد و نود و چهارم: منحرفان.....
۲۶۰	گفتار یکصد و نود و پنجم: مؤمن.....
۲۶۰	گفتار یکصد و نود و ششم: وارثان زمین.....
۲۶۱	گفتار یکصد و نود و هفتم: هدایت‌یافتگان.....
۲۶۱	گفتار یکصد و نود و هشتم: یهود.....
۲۶۲	گفتار یکصد و نود و نهم: تحلی قرآن.....
۲۶۲	گفتار دویستم: مخبین.....
۲۶۴	منابع و مآخذ.....
۲۶۸	دیوان اشعار.....

مقدم

قرآن را باید با قرآن شناخت؛ آن زبانی که بخواهد بی توجه به اشارات قرآن از قرآن سخن بگوید، قاصر است و هر قلمی که بدون قرآن از قرآن بنویسد، شکسته است و هرگز قادر به شرح عظمت کتابی که آیاتش محکم است، نخواهد شد: ﴿كَتَبْنَا مُحْكَمًا لَا يَضِلُّ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾^۱ قرآن، معجزه جاوید الهی است که مانندی ندارد، همه مدعیان از تحدی آن عاجز ماندند و کسی نتوانست حتی یک آیه همانند آن بیاورد. بشر را به استوارترین راه هدایت می‌کند: ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾^۲؛ به مؤمنان بشارت می‌دهد: ﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۳؛ به ناپاکان حتی اجازه لمس را نمی‌دهد: ﴿لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْأَنْطَهَرُونَ﴾^۴؛ برای بیماران، شفا و برای اهل عالم، انذار است. خداوند، راه باطل را بر آن بسته است. ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبُطْلُ﴾^۵؛ آن را بصیرت مردم قرار داده تا چراغ راه بشریت باشد: ﴿هَذَا بَصِيرَتُ لِلنَّاسِ﴾^۶

۱. هود/۱.

۲. اسراء/۹.

۳. همان.

۴. واقعه/۷۹.

۵. همان.

۶. جاثیه/۲۰.

کتابی است که زبورهای پیشین از آن سخن به میان آورد. از ازل در لوح محفوظ بود و خداوند آن را با زبان پیامبر برای بشر، آسان و در شب قدر بر قلب رسولش نازل نمود. خداوند، چنین کلامی را فصل الخطاب بندگان قرار داد و بندگان را امر فرمود تا از قصه‌ها و مثل‌هایش عبرت بگیرند، به احکامش عمل کنند، از وعده‌هایش امیدوار و از وعیدهایش بترسند.

خداوند آن را «ذکر و موعظه» قرار داد و فرمود: ﴿إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾^۱؛ «هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ»^۲، یعنی قرآن برای اهل عالم «ذکر» است و برای پرهیزکاران «بیان و هدایت و موعظه» است؛ لذا بر ما است به متشابه آن ایمان داشته باشیم و به محکاماتش عمل کنیم. هدف از ایجاد این اثر، ارائه پندها و حکمت‌های قرآن و مثل‌ها و نکته‌های راهگشای آن است تا قرآن آن کتاب هدایت و معجزه جاوید الهی را بهتر بشناسیم و بهتر به مفاهیمش پی ببریم. دستورالرش را چراغ راهمان قرار دهیم و به آنها عمل کنیم تا انشاءالله سعادت ابدی بیاییم و در روز حشر، آن شمع بزرگ - که شمع شفیع همانند او نیست و شفاعتش بالاتر از شفاعت هر پیامبر و امامی است - شفیعمان باشد.

از خداوند بزرگ می‌خواهم این اثر را خالصانه از عبد ذلیل و محتاج خود بپذیرد و آن را توشه سفر آخرتش نماید.

در این اثر می‌آموزیم به اقتضای هر موضوعی، کلام مناسبی از قرآن ارائه دهیم و با قرآن سخن بگوییم. آیات مربوط به هر موضوعی همراه با روایات رسیده پیرامون آن، در گفتاری مستقل و کوتاه ارائه می‌گردد؛ لذا یکی از ویژگی‌های ممتاز این نوشتار، ایجاز و مختصر بودن گفتارهاست؛ زیرا اگر بنا باشد به تفصیل درباره هر گفتار قرآنی شرح نوشته شود، بهره‌وری از کلام خدا و گفتار معصومان کم و از حوصله خوانندگان خارج می‌شود. اختصار کلام برای آنان که بخواهند در مکتب و حیانی تلمذ کنند و از حکمت‌های قرآن بهره‌مند شوند بسیار مفید و هدایتگر است. قریب به «دویست گفتار قرآنی» با تنوع موضوعات گردآوری شده و هر گفتاری سرشار از

۱. تکویر/۲۷.

۲. آل عمران/۱۳۸.

حکمت، پند و نکات ظریف قرآنی است. امتیاز دیگر این نگاشته آن است که همه آیات مربوط به موضوع هر چند تکراری، با بیان آدرس ارائه گردیده است؛ لذا می تواند مصدر و منبع بسیاری از تحقیقات و پژوهشهای قرآنی باشد. امتیاز دیگر این اثر آنکه سعی شده همه آیات پیرامون موضوع که «گفتار» نامیده می شود، استخراج گردد و به خوانندگان معرفی شود.

علی مراد سعیدی